

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-602-0-32>

СОЦІАЛЬНІ ФАКТОРИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ПАСАЖИРСЬКОГО ТРАНСПОРТУ

У сучасних умовах розвитку економіки та суспільства підприємства пасажирського транспорту відіграють ключову роль у забезпеченні мобільності населення та створенні ефективної транспортної інфраструктури. Водночас їхня успішність залежить не лише від економічних і технічних чинників, але й від соціальних аспектів діяльності. Саме останні значно впливають на якість послуг, рівень задоволеності пасажирів, продуктивність праці персоналу та загальну конкурентоспроможність компаній. Саме для вирішення цих завдань розроблено документ під назвою «Національна транспортна стратегія України на період до 2030 року» [3].

У контексті трансформації транспортної системи України та зростаючого попиту населення на якісні й безпечні перевезення особливого значення набуває підвищення ефективності діяльності підприємств пасажирського транспорту. У цьому процесі ключову роль відіграють соціальні чинники, які впливають на продуктивність праці персоналу, рівень обслуговування пасажирів і конкурентоспроможність транспортних компаній.

Соціальні чинники, які стосуються діяльності підприємств пасажирського транспорту, охоплюють широкий спектр питань. Це і розвиток людського капіталу, і належний рівень соціального забезпечення працівників, і комфортні умови праці, професійне навчання кадрів, а також ефективна комунікація між підприємством та його споживачами [1]. Варто зазначити, що людський фактор відіграє критично важливу роль для

забезпечення стабільної та результативної роботи цих підприємств.

Одним із головних соціальних аспектів підвищення ефективності підприємств є створення відповідних умов праці для персоналу. Робота водіїв, диспетчерів, технічного обслуговування та інших фахівців галузі характеризується високим рівнем відповідальності та значними психологічними навантаженнями. Тому гарантування безпеки праці, дотримання режимів відпочинку та роботи, а також формування комфортного соціально-психологічного клімату в колективі сприяють зростанню продуктивності та зниженню ризику професійного вигорання.

Система мотивації персоналу також є важливим елементом соціального розвитку транспортних підприємств. Ефективний підхід до мотивації включає поєднання матеріальних стимулів із нематеріальними: програми професійного розвитку, підвищення кваліфікації, визнання досягнень і можливості для кар'єрного росту. Висока мотивація працівників безпосередньо відображається на якості обслуговування пасажирів і продуктивності виконання обов'язків. Ще одним вагомим чинником є постійний професійний розвиток персоналу транспортних компаній.

У контексті впровадження сучасних технологій та оновлення транспортної інфраструктури зростає потреба у регулярному навчанні співробітників. Курси професійної підготовки, тренінги та освітні програми дозволяють ефективніше використовувати нові технології й удосконалювати процес надання послуг.

Світові тенденції розвитку громадського транспорту говорять про необхідність зробити весь транспорт енергозощадливим, відмовитись від використання двигунів внутрішнього згоряння на користь використання електродвигунів. Громадський транспорт має стати дружнім до навколишнього середовища та безпечним для споживачів транспортних послуг [2].

Одним із важливих соціальних аспектів є активний розвиток комунікації між транспортними підприємствами та споживачами їхніх послуг. Використання цифрових платформ, мобільних

додатків і систем зворотного зв'язку дозволяє швидко отримувати відгуки про якість обслуговування, враховувати потреби пасажирів і вдосконалювати надані послуги. Такий підхід сприяє зміцненню довіри громадян до транспортних компаній і допомагає запроваджувати більш клієнтоорієнтовану модель управління.

Також важливою складовою успішної діяльності є високий рівень задоволеності пасажирів. Якісне обслуговування, ввічливість персоналу, комфортність та безпечність перевезень, доступність послуг формують позитивний імідж компанії та сприяють зростанню довіри серед населення. Це, своєю чергою, веде до збільшення попиту на послуги підприємства та підвищення його економічної ефективності.

Вагоме значення у підвищенні ефективності функціонування підприємств пасажирського транспорту має соціальна відповідальність бізнесу. Впровадження соціальних програм, спрямованих на підтримку працівників, покращення умов перевезення для маломобільних груп населення, створення безбар'єрного середовища та підвищення доступності транспортних послуг, сприяє формуванню позитивного соціального впливу й зміцненню репутації таких підприємств.

Для підвищення ефективності роботи підприємств пасажирського транспорту варто впровадити низку заходів. Зокрема, це вдосконалення системи соціального захисту працівників, реалізація програм психологічної підтримки персоналу, розвиток системи безперервного професійного навчання, застосування цифрових технологій для покращення комунікації з пасажирями, а також створення інклюзивного та безбар'єрного транспортного середовища.

Таким чином, соціальні аспекти є невід'ємною частиною системи управління ефективністю діяльності підприємств пасажирського транспорту. Забезпечення комфортних умов праці, ефективна система мотивації співробітників, підвищення їхньої професійної компетенції, орієнтація на потреби пасажирів і реалізація принципів соціальної відповідальності сприяють не тільки покращенню функціонування транспортних компаній, але й забезпечують якісніше транспортне обслуговування

населення. Врахування соціальних аспектів у системі управління підприємствами пасажирського транспорту є ключовою умовою для підвищення ефективності їх роботи. Застосування соціально орієнтованого підходу сприятиме не лише підвищенню якості транспортних послуг, але й забезпечить стійкий розвиток транспортної інфраструктури та поліпшення рівня мобільності населення.

Література:

1. Колосінський Є. Ю. Міський громадський транспорт як головний фактор економічного та соціального розвитку міста. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка*. 2014. Т. 19. Вип. 3 (3). С. 94–97.
2. Приймак В. Розвиток громадського транспорту України в контексті національної транспортної стратегії. *Економіка та суспільство*. 2024. №68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-25>.
3. Національна транспортна стратегія України на період до 2030 року. Кабінет Міністрів України. Постанова від 27.12.2024 №1550. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-2024-%D0%BF>